

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

**AUTORITETI I KONKURRENCËS
KOMISIONI I KONKURRENCËS**

V E N D I M

Nr. 492, datë 28.12.2017

“Për dhënien e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Ujit dhe UKT në lidhje me ndryshimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimin e ujërave të ndotura”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Z. Koço BROKA	Anëtar
Znj. Iva ZAJMI	Anëtar
Znj. Leida MATJA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 28.12.2017, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimi i Relacionit mbi ndryshimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimin e ujërave të ndotura nga UKT;

Bazë ligjore: Neni 24, germa d) dhe f); neni 26; neni 69 dhe 70 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (i ndryshuar).

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Relacionit mbi ndryshimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimin e ujërave të ndotura nga UKT,

VËREN SE:

I. Procedura e ndjekur

1. Nisur nga vendimmarrja e Entit Rregullator të Ujit mbi miratimin e tarifave të reja për Bashkinë Tiranë, sipas të cilave çmimi i ujit për konsumatorët është rritur me 44 %, Autoriteti i Konkurrencës ka filluar procedurën e vlerësimit të ndryshimit të tarifave të

shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura, nga ku rezultoi se:

- a. Me vendimin Nr. 79, datë 26.07.2017 “Për dhënie mendimi mbi ndryshimin e nivelit të tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm”, Këshilli Bashkiak i Tiranës ka miratuar propozimin e shoqërisë Ujësjetllës Kanalizime Tiranë sha, për ndryshimin e nivelit të tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm.
- b. Për miratimin e këtij vendimi Këshilli Bashkiak i Tiranës është bazuar mbi relacionin shpjegues tekniko-ekonomik dhe dokumentacionit ligjor të ndërmarrjes së Ujësjetllës Kanalizimeve Tiranë.
- c. Në faqen zyrtare të UKT, Këshillit Bashkiak të Tiranës dhe ERRU në të cilat është publikuar Vendimi Nr. 47/2017 i ERRU mbi miratimin e tarifave për periudhën 01/01/2018 e në vazhdim, nuk gjenden bashkëlidhur relacioni me argumentet ekonomike dhe ligjore mbi të cilat është bazuar kjo vendimmarrje.
- d. KKRR lidhur me këtë vendimmarrje nuk ka marrë vlerësimin paraprak të Autoritetit të Konkurrencës, në zbatim të neneve 69 dhe 70 të ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e Konkurrencës”, të ndryshuar, me qëllim vlerësimin e shkallës së kufizimit ose pengimi të konkurrencës.
- e. Për një vlerësim sa më të plotë dhe të saktë të vendimmarrjes së ERRU, në zbatim të nenit 28, 69 dhe 70 të ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, me anë të shkresës nr. 474 prot, datë 20/11/2017 është kërkuar informacioni i plotë nga ERRU mbi këtë vendimmarrje, informacion i cili na është vënë në dispozicion nga ana e ERRU-së nëpërmjet shkresës së saj nr. 319/1 prot, dt.12.12.20017 (Protokolluar pranë AK me nr. 474/1 prot, datë 15.12.2017).

II. Vlerësimi mbi ndryshimin e tarifës së ujit

2. Nga analiza e bërë mbi ndryshimin e tarifës së ujit rezulton se: tregu i ujit është një treg i rregulluar, ku analizimi dhe miratimi i ndryshimit të tarifave të ujit duhet të aprovohet nga Enti Rregullator i Sektorit të Furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura (ERRU). Për këtë qëllim ERRU me Vendimin Nr. 42, Datë 09.12.2015 ka miratuar "Metodologjinë për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largim e përpunimin e ujërave të ndotura", e cila bazohet në katër objektivat e politikës së tarifave, si vijon:
 - a. Mbulimi i kostove: fillimisht mbulimi i kostove për operim dhe mirëmbajtje e më tej hap pas hapi deri në mbulimin e të gjitha kostove të operatorit që lidhen me realizimin e aktivitetit të tij për ofrimin e shërbimeve përkatëse;
 - b. Efikasitetin menaxhues;
 - c. Përballueshmërinë e saj nga konsumatorët në nevojë, dhe;
 - d. Efikasitetin mjedisor.

3. Bazuar në legjislacionin sa më sipër, Komisioni Kombëtar Rregullator me Vendimin Nr. 47, datë 07/11/2017 “Për miratimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimit të ujërave të ndotura për shoqërinë ujësjellës kanalizime tiranë sha”, ka miratuar ndryshimin e tarifave për periudhën 01 Janar 2018 dhe në vijim, vetëm për furnizimin me ujë, ndërkohë që tarifat për largimin e ujërave të ndotura nuk do të ndryshojnë.
4. Tarifat e furnizimit me ujë do ndryshojnë vetëm për tre kategori: a) Klientët familjarë, për të cilët tarifa nga 45 Lekë/m³ bëhet 65 Lekë/m³, pra tarifa rritet me rreth 44%; b) Klientët publikë, për këtë kategori tarifa ndryshon nga 120 Lekë/m³, në 140 Lekë/m³, pra me një rritje rreth 17%; dhe kategoria e tretë c) Klientët privat, për të cilët tarifa ndryshon nga 135 Lekë/m³, në 155 Lekë/m³, pra me një rritje rreth 15%. Duhet theksuar se për të tre këto kategori rritja parashikohet në masën 20 Lekë.
5. Përveç ndryshimeve në kategoritë e mësipërme, ERRU ka miratuar edhe ndryshimin e tarifës fikse mujore të shërbimit “Tarifë Fikse” për të gjitha kategoritë duke e çuar në 200 lekë/muaj/klient, nga 100 lekë/muaj/klient që është aktualisht deri me datë 31 dhjetor 2017.
6. Gjithashtu, në këtë Vendim ERRU ka paraqitur edhe treguesit kryesorë të performancës për vitet 2018, 2019 dhe pritshmërinë për vitin 2022, të cilët sipas metodologjisë së përcaktimit të tarifave të ERRU janë pjesë e objektivave për vlerësimin e ndryshimit të tarifave.
7. Sipas relacionit shpjegues teknik të ndërmarrjes vihet re një nivel i lartë i ujit pa të ardhura prej 67.6% për vitin 2017.
8. Me hartimin e Plan Biznesit realizimi i objektivave strategjike synohet të arrihen brenda periudhës 2017-2021 duke vënë fokusin 5 - vjeçar si më poshtë:
 - Rritja e mbulimit me shërbimin e furnizimit me ujë të popullsisë në Tiranë nga 85% në 95.3% (qyteti i Tiranës 100% dhe komunat 72%) dhe mbulimi me shërbim kanalizimesh nga 78.1% në 83.5%;
 - Arritja e shërbimit të pandërprerë, të vazhdueshëm dhe me presion të furnizimit me ujë (24/7) në pjesën më të madhe të zonës së shërbimit të UKT-së;
 - Reduktimi i ujit pa të ardhura nga 67.6% në 40% në vitin 2021;
 - Rritja e normës së arkëtimit të faturave nga 79.9% në 92%;
 - Vazhdimi i përmirësimit të qëndrueshmërisë financiare të shoqërisë në mënyrë që kontributi i saj të arrijë nivelin 7.3 miliardë lekë gjatë 2017-2021.
9. Në analizën e miratimit të tarifave, për vitet 2018 dhe 2019 nuk janë të evidentuara treguesit e performancës lidhur me **“ujin pa të ardhura”, “Kohëzgjatjen e furnizimit”** dhe **“Eficiencën e stafit”**, këto dy tregues paraqiten vetëm në kolonën e

pritsmërive për vitin 2022 dhe parashikohen përkatësisht 24 orë/ditë dhe 2.45 punonjës/000/lidhje.

10. Ndryshim ka pësuar edhe “Pagesa rregullatore” për sh.a. UK Tiranë, e cila nga 1% e të ardhurave vjetore të llogaritura, është ndryshuar në 0.6 % të të ardhurave vjetore të parashikuara nga aktiviteti.
11. Miratimi i tarifave për ofrimin e shërbimeve të UKT-së bëhet nga ERRU, me kërkesë të ndërmarrjes së UKT dhe me aprovim të Asamblesë së Aksionerëve. Kërkesa për rritjen e tarifave duhet të jetë e justifikuar dhe mirë argumentuar, për të bërë të mundur vlerësimin e katër objektivave të politikës së tarifave të miratuar në metodologjinë për vendosjen e tarifave, miratuar me Vendimin Nr. 42, Datë 09.12.2015 të ERRU.
12. Në relacionin shpjegues teknik, i cili është pjesë përbërëse e Vendimit të Këshillit Bashkiak të Tiranës Nr. 79, datë 26.07.2017 mbi miratimin e ndryshimit të tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm, UKT kërkon ndryshimin e tarifave nisur nga nevoja për investime në bazë të së cilës ka analizuar kostot e O&M duke përcaktuar kostot që do të merren në konsideratë dhe që do të përballohen nga tarifa. Mbi këtë relacion teknik është bazuar edhe vendimmarrja e ERRU-se.
13. Kërkesa për ndryshimin e tarifave, është bërë për të mundësuar realizimin e investimeve gjithëpërfshirëse si në rrjetin e transmetimit ashtu edhe atë të shpërndarjes, investime të cilat sipas UKT nuk mund të realizohen me tarifat aktuale, ndërkohë që nuk janë vlerësuar mënyrat alternative të financimit nëpërmjet kredive dhe/ose obligacioneve të qeverisjes vendore. Pra, UKT për mbulimin e investimeve është bazuar në rritjen e tarifave dhe jo në gjithë elementët përbërës të kostos së shërbimit, ose sipas parashikimeve të “Metodologjisë për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largim e përpunimin e ujërave të ndotura”.
14. Burimet për të përballuar kostot e investimeve janë të ardhurat e krijuara nga shitja e shërbimeve të UKT, të cilat do të mbulojnë të gjitha kostot e parashikuara. UKT parashikon një rritje të të ardhurave në vitin 2018, prej 1,250,000 lekë, e cila do të vijë në masën 96% nga rritja e tarifave, dhe vetëm 4% nga rritja e nivelit të faturimit.
15. Kalkulimi dhe llogaritja e tarifave, të analizuara nga ERRU do të sjellë të ardhura të cilat do të përballojnë kostot dhe do të sigurojnë një tepriçë pozitive, e cila do të jetë garanci që do të akumulohet për shlyerjen e kredive të reja, që do të fillojnë të shlyhen pas tre vitesh.
16. Bazuar në relacionin shpjegues të ERRU për miratimin e tarifave të reja për vitin 2018, nuk gjejmë të detajuar strukturën e kostos mbi bazën e së cilës është miratuar tarifa brenda së cilës përfshihen tre elementë:
 - Tarifa e ujit për shitje sipas kategorive të konsumatorëve ;

- Tarifa për Shërbimin e Grumbullimit, Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura;
- Tarifa e shërbimit.

17. Pra, nuk gjejmë të detajuar strukturën e kostos mbi bazën e së cilës është përcaktuar tarifa përfundimtare e miratuar, e parashikuar në Metodologjinë “Për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largim e përpunimin e ujërave të ndotura”, e cila përcakton faktorët e strukturës së tarifës, referuar peshës relative të tarifës së dhënë për njësinë e volumit të konsumit të ujit ndërmjet grupeve të ndryshme të konsumatorëve dhe niveleve të ndryshme të konsumit.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenet: 24, germa d) e f); 69 dhe 70 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (të ndryshuar), me propozim të Sekretariatit,

V E N D O S I:

- I. T’i rekomandojë Entit Rregullator të Ujit:
 - a. Detyrimin për zbatimin e nenit 69 dhe 70 të Ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” (i ndryshuar), duke kërkuar vlerësimin ligjor të Autoritetit të Konkurrencës për çdo projekt-akt normativ që potencialisht mund të sjellë kufizime të konkurrencës në tregun përkatës.
 - b. Për çdo rast të rishikimit të tarifave të reja për ndërmarrjet e ujësjellës kanalizime, të përcaktohet qartë struktura e kostos mbi bazën e së cilës miratohen tarifat, bazuar në metodologjinë “Për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largim e përpunimin e ujërave të ndotura”, në të cilën përfshihen kostot e:
 - Tarifës së ujit për shitje sipas kategorive të konsumatorëve;
 - Tarifës për Shërbimin e Grumbullimit, Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura ;
 - Tarifës së shërbimit.
 - c. Rritja e tarifave duhet të jetë graduale dhe në përputhje me kriteret e performancës, në mënyrë të veçantë të orarit të furnizimit me ujë.
 - d. Të rishikohen kostot në drejtim të rritjes së performancës së administrimit dhe të rishpërndahen burimet e të ardhurave të kërkuara për investime edhe nga ulja e kostove të operimit dhe mirëmbajtjes pasi sipas vendimit të ardhurat do të vijnë në masën 96% nga rritja e tarifave, dhe vetëm 4% nga rritja e nivelit të faturimit.

- e. Publikimin dhe bërjen transparente brenda 30 ditëve nga dalja e këtij vendimi të të gjithë informacionit në lidhje me aplikimet për ndryshimin e tarifave, kostot përkatëse mbi të cilat bazohen këto ndryshime, si dhe për vitet 2018 dhe 2019 të publikohen treguesit e parashikuar për “ujin pa të ardhura”, “Kohëzgjatjen e furnizimit” dhe “Eficiencën e stafit”.

II. T’i rekomandojë UKT-së që:

- a. Aksionarët e UKT për ta bërë tregun sa më eficient duhet të vlerësojnë mënyrat alternative të financimit të nevojave financiare të UKT nëpërmjet kredive të buta/të lehtësuara ose nëpërmjet obligacioneve të qeverisjes vendore sipas Ligjit nr. 10 158, datë 15.10.2009 “Për obligacionet e shoqërive aksionare dhe qeverisë vendore”.

III. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin dhe zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURENCËS